Základní škola a mateřská škola Mochtín, okres Klatovy

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ZÁJMOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ

Obsah

1. Identifikační údaje 3
2. Charakteristika školní družiny 4
3. Cíle vzdělávání 4
4. Délka vzdělání 5
5. Formy vzdělávání 6
6. Obsah vzdělávání 6
7. Podmínky přijímání uchazečů 8
8. Průběh a ukončování vzdělávání 9
9. Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných 9
10. Materiální podmínky 10
11. Ekonomické podmínky 10
12. Personální podmínky 11
13. Podmínky bezpečnosti práce a ochrany zdraví 11

1. Identifikační údaje

Název vzdělávacího programu: Školní vzdělávací program pro zájmové vzdělávání

Překladatel: Základní a mateřská škola Mochtín, okres Klatovy

Adresa: Mochtín 37, 339 01 Klatovy

Ředitelka: Mgr. Klára Rosová Vavřičková

Telefon: 725 106 596, 608 507 361

E-mail: info@zsmochtin.info

Web: www.zsmochtin.info

IČO: 75 00 52 63

Zřizovatel: Obec Mochtín 105, 339 01 Klatovy

Vydáno pod č. j. ZŠMoch80/2024

Platnost od 1. září 2024

Podpis ředitelky školy, razítko:

2. Charakteristika školní družiny

Školní družina je zřízena podle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání.

Řídí se dle vyhlášky MŠMT č. 74/2005 Sb. o zájmovém vzdělávání.

Školní družina realizuje:

- Pravidelnou zájmovou, výchovnou, rekreační nebo vzdělávací činnost včetně přípravy na vyučování
- Příležitostnou činnost
- Osvětovou činnost včetně shromažďování a poskytování informací
- Individuální práci, zejména vytváření podmínek pro rozvoj nadání využitím otevřené nabídky spontánních činností

Vzdělávací program ŠD navazuje na ŠVP školy. Poskytuje zájmové kroužky v daném školním roce, podle zájmu zákonných zástupců a možností školy.

Práce školní družiny je zcela samostatnou oblastí výchovně vzdělávací činnosti a řídí se specifickými požadavky a pravidly pedagogiky volného času.

Kapacita ŠD je 30 žáků. Oddělení jsou věkově smíšená.

3. Cíle vzdělávání

Ve školní družině uplatňujeme výchovné a vzdělávací strategie, které pomáhají dětem utvářet a rozvíjet klíčové kompetence. Pracujeme také s dětmi, které mají ve výuce speciální vzdělávací potřeby. Tito žáci se zapojují do činnosti přiměřeně svým možnostem a schopnostem. Nabízíme takové činnosti, které jsou pro tyto žáky zvládnutelné.

Cíle vzdělávání:

- Rozvoj osobnosti dítěte a sociální orientace
- Posilování komunikačních dovedností
- Schopnost najít své místo ve skupině a společnosti
- Formování životních postojů
- Naučit se smysluplně využívat volný čas
- Prevence sociálně-patologických jevů
- Vytvářet podmínky a prostor pro odpočinek a relaxaci

Cíle směřují k naplňování klíčových kompetencí:

Kompetence k učení: vyhledávání, zpracování a využití potřebné literatury, vyhledávání informací na internetu, učení se trpělivosti formou her, důslednost při práci

Kompetence k řešení problémů: práce v týmu, vytváření příležitostí k získávání nových poznatků a zkušeností, motivace žáků formou oceňování za každé samostatné a skupinové výsledky i za snahu úkol řešit

Kompetence komunikativní: vést žáky k všestranné a účinné komunikaci, využití veškerých možností daných vzdělávacím obsahem, metodami a formami výuky podporující rozvoj sociálních vztahů ve třídě i osobních zkušeností žáků

Kompetence sociální: vzájemné respektování žáků, rozvíjení schopnosti spolupracovat, vzájemné respektování žáků, ovládnutí negativních citových reakcí, vytváření příjemného klima ve školní družině, vedení k odpovědnosti za své chování

Kompetence občanské: naučit se chránit své zdraví, chránit žáky před násilím, šikanou a dalšími sociálně patologickými jevy, mít povědomí o životním prostředí, pečovat o něj a vnímat změny v přírodě, uvědomit si svá práva a respektovat práva druhých

Kompetence pracovní: seznámení se s různými pracovními technikami a s různým materiálem, umožnit žákům vyzkoušet si konkrétní pracovní činností, učit se různým pracovním operacím, používat nástroje, učit se pracovat bezpečně, ochraňovat své zdraví při práci, učit se trpělivosti při dokončování rozdělané práce, pořádku při úklidu pracoviště a pocitu radosti z dobře vykonané práce, učit se práci zhodnotit a ohodnotit práci druhého, přijmout hodnocení své práce

4. Délka vzdělání

Zájmové vzdělávání ve školní družině je poskytováno na 10 měsíců, tzn. po dobu trvání školního roku. Po dobu podzimních, zimních, jarních a velikonočních prázdnin se, po projednání se zřizovatelem, zájmové vzdělávání ŠD přerušuje. Ve výjimečných případech může ředitelka školy provoz povolit, pokud je počet přihlášených žáků vyšší než 4.

5. Formy vzdělávání

Zájmové vzdělávání ve školní družině je uskutečňován těmito formami:

- **Pravidelná vzdělávací činnost** – zahrnuje pravidelnou činnost přihlášených žáků dle týdenní skladby zaměstnání
- **Pravidelná výchovná činnost** – zahrnuje pravidelnou činnost přihlášených žáků dle týdenní skladby zaměstnání
- **Pravidelná zájmová činnost** – zahrnuje pravidelnou činnost přihlášených žáků dle týdenní skladby zaměstnání
- **Spontánní činnost** – praktikována za dozoru vychovatelky tak, aby se dítě mohlo samostatně projevit a rozhodovat o své činnosti. Tato činnost je provozována zejména v odpolední klidové činnosti či pobytu venku. Role vychovatelky spočívá v zajištění bezpečnosti, ale také v navození, podněcování a motivování některých aktivit dětí.
- **Příležitostná činnost** – zahrnuje všechny mimořádné akce – návštěvy představení, besedy, exkurze, sportovní akce, besídky, ale také účast na kulturních akcích ve spolupráci s obcí, výlety apod.

6. Obsah vzdělávání

Ve školní družině se zaměřujeme na rozvoj následujících klíčových kompetencí:

- Kompetence k učení
- Kompetence k řešení problému
- Kompetence komunikativní
- Kompetence sociální a interpersonální
- Kompetence občanská
- Kompetence pracovní
- Kompetence k trávení volného času

Obsah vzdělávání je rozdělen na jednotlivé měsíce, ve kterých je popsán obsah vzdělávání daných forem vzdělávání. Obsah vzdělávání v předložené podobě je primárně sestaven pro žáky 1. a 2. tříd, náročnost je poté povyšována pro žáky vyšších ročníků.

	ČINNOST VZDĚLÁVACÍ	ČINNOST ZÁJMOVÁ	ČINNOST VÝCHOVNÁ
ZÁŘÍ	Seznámení se s prostory školy, školní družiny a okolí Seznámení se s režimem ŠD Orientace v prostorách ŠD Osvojování správného oslovení dětí i dospělých	Rozvoj estetického vnímání – dekorace ŠD Rozvoj tělesné zdatnosti při seznamovacích míčových hrách Rozvoj manuální zručnosti Rozvoj manuální zručnosti – přesnost stříhání, lepení, vybarvování	Poučení o bezpečnosti v prostorách ŠD Společné sestavení pravidel chování a jednání Utváření správných hygienických návyků při stolování ve školní jídelně
ŘÍJEN	Osvojování správného oslovení dětí i dospělých Seznámení žáků se základy společenského chování Pozorování změn v přírodě Osvojení poznatků o Halloweenu	Zdokonalování se v manuální zručnosti Rozvoj tělesné zdatnosti a obratnosti Rozvoj schopnosti umět se podřídit kolektivu Rozvoj estetického cítění žáků	Dodržování společně sestavených pravidel chování a jednání Dodržování pravidel stolování ve školní jídelně Seznámení se s pravidly společenských her
LISTOPAD	Vycházky a aktivní pobyt v přírodě Seznámení se s vytvářením pravidelných návyků Rozvoj poznatků na téma rodina, členové, vztahy Osvojování zásad tolerance a vzájemné úcty	Rozvoj pohybových her v parku Zdokonalování se v estetickém cítění žáků Zdokonalování se v manuálních činnostech Osvojení si poznatků v chovatelství	Seznámení se s pravidly společenských her Rozvoj komunikace verbální i neverbální, pantomima, gesta Budování a dodržování správného režimu dne Rozvoj práce skupinové a individuální
PROSINEC	Seznámení se s Vánočními zvyky a tradicemi Seznámení se s adventními zvyky Pozorování změn v přírodě	Rozvoj pěveckých dovedností při zpěvu koled Rozvoj jemné motoriky při tvorbě vánoční dekorace Rozvoj znalosti hudebních nástrojů a hry na ně	Rozvoj představivosti a fantazie Rozvoj spolupráce při kolektivní práci Rozvoj komunikačních dovedností (neskákat do řeči, vyslechnout druhého)
LEDEN	Rozvoj sebepoznání a sebeúcty Rozvoj finanční gramotnosti formou her Posilování komunikačních dovedností Rozvoj poznatků v oblasti mediální výchovy	Zdokonalování se v jemné motorice Zdokonalování se v hrubé motorice při hrách na sněhu Rozvoj sebeobslužnosti Prohlubování výtvarných dovedností při práci s papírem, textilem a plasty	Respektování družinových pravidel Seznámení se s pravidly didaktických her Posilování tolerance přirozené odlišnosti spolužáků Posilování tolerance předností i nedostatků spolužáků

	ČINNOST VZDĚLÁVACÍ	ČINNOST ZÁJMOVÁ	ČINNOST VÝCHOVNÁ
ÚNOR	Rozvoj smyslu pro originalitu a dekorativní představivost Seznámení se s péčí o své zdraví Utváření správných stravovacích návyků a pitného režimu Seznámení se s poznatky o masopustních zvycích	Zdokonalování se v hrubé motorice při hrách na sněhu Rozvoj hbitosti a obratnosti při hrách v tělocvičně Rozvoj fantazie a tvořivosti při výrobě masopustních masek Rozvoj spolupráce při týmových pohybových činnostech	Osvojování zásad vhodného chování a tolerance Rozvoj a užívání všech smyslů Upevňování správných hygienických návyků Upevňování návyků o lidském těle
BŘEZEN	Rozvíjení zájmu o knihu Rozvíjení čtenářských dovedností a návyků Seznámení se s Velikonočními zvyky Aktivní vycházky a pobyt v jarní přírodě	Zdokonalování se v sebeobslužnosti Zdokonalování techniky hodu, chytání a přihrávání míče Rozvoj jemné motoriky při práci s přírodninami	Rozvoj dramatizace různých situací Rozvoj schopnosti respektovat pokyny ostatní Seznámení se s pravidly nových společenských her
DUBEN	Upevňování čtenářských dovedností Seznámení se se základy první pomoci Seznámení se s ekologickou výchovou – ochrana přírody	Zdokonalování jemné motoriky při práci s přírodninami Zdokonalování správného dýchání při pohybu Rozvoj relaxace při hudbě Rozvoj chůze v terénu, mobility těla	Podpora vztahu k ochraně přírody Upevňování znalostí při třídění odpadu Rozvoj relaxace a odpočinku Poučení o úrazech a jejich předcházení
KVĚTEN	Pozorování změn v přírodě Rozšíření poznatků o historii ČR Rozšíření poznatků o etapách lidského života	Zdokonalování spolupráce při hře Rozvoj a užívání všech smyslů Rozvoj vytrvalosti při soutěžích Rozvoj schopnosti mimického vyjadřování	Rozvoj pozitivního hodnocení druhých, uznání a pochvala Zdokonalování se v dramatizaci různých situací Rozvoj hudební představivosti a fantazie Rozvoj mezilidských vztahů
ČERVEN	Rozšíření poznatků o dopravní výchově Rozšíření poznatků o bezpečnosti silničního provozu Rozšíření poznatků o různých druzích povolání	Zdokonalování se v pohybových a smyslových hrách Zdokonalování jemné a hrubé motoriky Zdokonalování výtvarných technik při práci s letní tématikou	Rozšíření poznatků o kultuře cestování Rozšíření poznatků o kultuře chování a oblékání Zhodnocení celého roku ve školní družině, rozloučení se se školním rokem

7. Podmínky přijímání uchazečů

Do družiny lze přijímat žáky 1. – 5. ročníku. Přednostně jsou přijímáni žáci 1. – 3. ročníku. Žáci 4. – 5. ročníku jsou přijati podle volné kapacity a podle místa bydliště, dojíždějící žáci mají přednost před místními. Nejvyšší povolený počet žáků do školní družiny je 30.

O zařazení žáků do školní družiny rozhoduje ředitelka školy na základě písemné přihlášky, kterou podává zástupce v daném termínu vychovatele. Žáci jsou přihlášeni vždy na jeden školní rok. Zákonní zástupci žáka uvedou do přihlášky rozsah docházky, způsob odchodu žáka z družiny i dobu uvolňování do zájmových kroužků. Přihlášky eviduje vychovatelka školní družiny. Docházka do školní družiny je pro přihlášené žáky povinná.

8. Průběh a ukončování vzdělávání

Do školní družiny může být žák přihlášen během celého školního roku, pokud není naplněna její kapacita.

Odhlášení žáka ze školní družiny probíhá na základě vyplnění žádosti o ukončení docházky do školní družiny. Tento dokument vyplní zákonní zástupci a odevzdají vychovatelce.

O vyloučení z docházky do školní družiny rozhoduje ředitelka školy na základě návrhu vychovatelky a po projednání v pedagogické radě. Rozhodnutí o vyloučení ze školní družiny sdělí ředitelka školy zákonným zástupcům žáka písemně s patřičným zdůvodněním.

Zájmové vzdělávání ve školní družině bude ukončeno v posledním týdnu školního roku rozloučením se se školním rokem a žáky posledních ročníků.

9. Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných

Respektujeme individualitu každého žáka a vytváříme přiměřené prostředí pro jeho adekvátní rozvoj. Vzhledem k tomu, že budova školy není bezbariérová, nelze zajistit prostředí pro děti s poruchami hybnosti (výjimka OHS).

Žáci zájmového vzdělávání se speciálními potřebami jsou individuálně integrováni do oddělení školní družiny. Na podmínkách pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami budeme spolupracovat, adekvátně s přihlédnutím k jejich specifickým potřebám, se zákonnými zástupci, PPP a se školou.

Žáci se speciálními potřebami jsou motivováni a začleňováni do volnočasových aktivit. Na doporučení SPC nebo PPP může být přítomný ve školní družině i asistent pedagoga.

Pro rozvoj mimořádně nadaných žáků nabízí školní družina aktivity na rozvoj tvořivosti, spolupráce, vztahů, sociální a emocionální inteligence. Nabízíme možnost zařazení žáka do aktivit primárně určených vyšším věkovým skupinám. Rozvoj a podpora mimořádných schopností je zajišťována a organizována tak, aby nebyla jednostranná, neomezovala pestrost a šíři ostatního zájmového vzdělávání.

10. Materiální podmínky

Školní družina využívá své vlastní čtyři místnosti v přízemí školy. Školní družina je vybavena odpovídajícím nábytkem, pohovkou, sedacími pytli a televizorem.

Materiální vybavení zahrnuje stolní hry, hračky, stavebnice, didaktické hry, dětské časopisy a školní knihovnu, ze které si žáci mohou, po dohodě s vychovatelkou, vybrat a půjčit knihu.

Družina má možnost využívat další prostory ZŠ – tělocvičnu a obě školní třídy s počítači.

Pro pobyt venku má školní družina k dispozici areál TJ Sokola Mochtín, nové víceúčelové hřiště, travnaté hřiště i zadní část areálu V Lipkách, blízké okolí školy na procházky.

11. Ekonomické podmínky

Za zájmové vzdělávání ve školní družině je vyžadována úplata. Výše měsíční úplaty je stanovena ve Vnitřním řádu školní družiny. Úplata za školní družinu je splatná pololetně.

Při změně nákladů na provoz může zřizovatel školy výši poplatku upravit. O této skutečnosti budou rodiče informováni v dostatečném předstihu.

Úplata za školní družinu může být snížena nebo prominuta pouze v případě, že jsou splněny podmínky § 11 odst. 3 vyhlášky č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání.

Navštěvuje-li žák ŠD pouze ranní provoz školní družiny, je tato služba poskytována zdarma.

12. Personální podmínky

Pedagogický provoz zájmového vzdělávání zajišťuje ve školní družině vychovatelka. Povinností pedagogické pracovníka je dále se vzdělávat v akreditovaných kurzech i formou samostudia. Vychovatelka vede potřebnou dokumentaci ve školní družině, spolupracuje s vedením školy a třídními učiteli.

V případě nemoci vychovatelky bude zajištěn provoz školní družiny jiným určeným pedagogickým pracovníkem školy.

13. Podmínky bezpečnosti práce a ochrany zdraví

Na začátku školního roku i v jeho průběhu a před každými prázdninami vychovatelka školní družiny provede prokazatelným způsobem poučení o bezpečnosti a pravidlech chování ve školní družině a dalších prostorách školy. Bezpečnost ve všech prostorách využívaných školní družinou je zajištěna vnitřním řádem školní družiny, vnitřními řády učeben, tělocvičny a v dalších prostorech se řídí žáci pokyny pedagogického pracovníka.

Zájmové vzdělávání ve školní družině zajišťuje bezpečnost fyzickou, sociální a emocionální.

<u>Podmínky hygienické a bezpečnostní</u>

- Vhodná struktura režimu žáků ve školní družině s dostatkem relaxace a aktivního pohybu dané režimem družiny a skladbou zaměstnání
- Stravovací a pitný režim je prováděn z vlastních zdrojů (případně je pitný režim zajištěn ze ŠJ)
- Zdravé prostředí užívaných prostorů družiny podle platných norem - vlastní vybavené prostory, odpovídající světlo a teplo, bezhlučnost a čistota, časté větrání, odpovídající velikost sedacího a pracovního nábytku, hygienické vybavení prostorů
- Ochrana žáků před úrazy – každý úraz nebo vznik školy, ke kterým došlo v souvislosti s činností školní družiny, hlásí žáci bez zbytečného odkladu vychovatelce nebo jinému pedagogickému pracovníkovi, který vykonává nad žáky dohled
- Žáci nemanipulují s elektrickými spotřebiči, elektrickým zařízením, neotvírají okna
- Ve školní družině mají žáci zakázáno pořizovat jakékoli nahrávky (foto, audio, video)
- Všichni žáci respektují pokyny vychovatelky a bez jejího vědomí se nevzdalují ani neodcházejí ze školní družiny

Psychosociální podmínky

- Vytvářet žákům takové prostředí, aby se cítily bezpečně, jistě a spokojeně
- Každý žák má stejná práva, povinnosti, nikdo není zvýhodňován
- Při všech činnostech je počítáno s aktivní spoluúčastí dítěte, snažíme se o nenásilnou komunikaci, která navozuje vzájemný pocit důvěry a spolupráce
- Rozvíjíme v dětech citlivost pro vzájemnou toleranci, ohleduplnost, zdvořilost, vzájemnou pomoc a podporu ke vztahu k ostatním